

til Dato stille det utvivlsomt i Udfigt — kan der vindes overmaade meget. Jeg tror at have nogen Ret til at tale med i disse Sager, som angaa kommunale Anliggender, idet jeg kan paaberaabe mig en 25-aarig Praksis som Sogneraadshovedmand. Vilde de Herrer henvende sig til Kommunerne og til selve Kommunalraadene for Landet rundt om, vilde de finde, hvilken Pris man vil sætte paa at faa gode Fremstrid i denne Sag, navnlig hvad Fattiglovgivningen angaar. Jeg vil derfor knytte min Opfordring til den, som kom fra det ærede Medlem, der nu talte, til Udvalget om, at det ikke vil slippe det Tag, det har, jeg tror, at det her har fat i en Traadende, som nok kan vikles ud af den store Knude, vi for øvrigt befinde os overfor. Jeg er vis paa at Befolkningen vil vide det Tak, om det formaar at føre dette Arbejde til et godt Resultat.

Der foreligger jo jærlig Lovforslagets § 64 og det deri indeholdte Forslag paa at tilvejebringe en Alderdomsforsørgelse for ubemidlede. Det er blevet — og vistnok med Rette — betegnet som et Grundlag for Forhandlingerne. Jeg antager, at man fra alle Sider vil erkende, at der til dets Udførelse i Livet vil kræves nærmere Overvejelse og yderligere Undringer og Redaktion; det er man vistnok enig om fra begge Sider. Der er blevet spurgt om, hvor langt man kan antage at være naaet i den Forhandling, som skulde føre denne Sag til Løsning. Det forekommer mig, at hvad der foreligger herom, allerede tyder paa, at man ikke er naaet en faa ganske kort Vej, og jeg vil gøre opmærksom paa de Punkter, som jeg antager, man har opnaaet Forstaaelse om. For det første er det dette, at naar det gælder Alderdomsforsørgelsen til ubemidlede, altsaa saadanne, der ikke ere i Stand til at yde noget Bidrag selv, erkender man, at det ikke gaar an at kræve saadant egentligt direkte Bidrag; det er et Punkt. Det næste Punkt er dette, at man har mødt hinanden i Erkendelse af, at man ikke vil opgive Princippet om Selvhjælp til en vis Grad, men at man har troet denne Fordring fuldestgjort tilstrækkelig derved, at de paagældende have kunnet holde sig fri for det offentlige Fattigvæsen i Løbet af 5 Aar. Jeg tror, at denne Betingelse vil man vel forstaa, og jeg vil tilføje, meget sætte Pris paa, fordi den staar i god Overensstemmelse med den Tradition, som har udviklet sig i vort Folk og særlig blandt de smaa i Folket. De have stillet sig den Opgave; det er en Væresopgave for dem at holde sig frie for det offentlige Fattigvæsen. Vi skulle ikke frage dem Lyften til, at stille sig denne Opgave, men bestræbe os for at støtte og styrke

dem i Kampen for denne Opgave, som de med fuld Bevidsthed og Glæde stille sig, og det er netop den Form, som Traditionen har baaret oppe: Lad os holde os fri for det offentlige Fattigvæsen. Saalænge en Mand kun har det Maal for Øje, at han til syvende og sidst dog vil komme til at bukke under, at han ikke kan holde ud i Kampen, at naar han bliver gammel, er der ingen anden Udvej for ham, end at bøje sig under det almindelige Fattigvæsen, saa bliver han paa Jorhaand træt af den Kamp, han kæmper, og anjer den for frugtesløs. Men kan der stilles ham et bestemt Maal, som ligger indenfor det opnaelige for ham, kan der stilles ham det Maal, at naar han bliver 60 Aar, vil han være forsynet og i Havn, saa faar han derved en Støtte og Styrke i Kampen for at naa det Maal, som vil have overordentlig stor Betydning for ham, ikke alene økonomisk, men ogsaa moralsk. Det er det andet Punkt, som jeg tror, der kan siges at være opnaaet overvejende Forstaaelse om. Dernæst tror jeg, at man i al Fald foreløbig vil komme til at erkende, at hvor man staar over for trængende, fuldstændig ubemidlede, der ikke ere i Stand til selv at bidrage noget direkte, der maa man indtil videre ogsaa lade Hensynet til Trangen være bestemmende for Størelsen af den Understøttelse, man vil yde. Det er meget muligt, at man ud fra dette Udgangspunkt siden kan træffe Regler, som ere mere tilfredsstillende. Der er ingen Tvivl om, at i visse Henseender var det en virkelig Fordel, om der kunne bestemmes en vis Størelse for den Understøttelse, som ydes. Saalænge man ikke har Erfaring for, hvorledes det vil virke, tror jeg dog, man vil komme til at handle i Blinde, og det er efter min Formening Fordelen ved den Vej, man her er slaaet ind paa, at man bygger paa det bestaaende og søger paa dette Grundlag at udvikle Fremstridtet videre, og gør man det, vil man ogsaa i Fremtiden kunne følge denne Vej. Har man naaet til en vis Erfaring om, hvad Folk med de og de Bilkaar trænge til af Understøttelse i deres Alderdom, vil man ogsaa ad denne Vej kunne komme til at slaag en Regtel fast. Hvor langt man kan naa, maa Fremtiden afgøre, men det er mig et Vidnesbyrd om, at man her er inde paa den naturlige Udviklings rigtige Bane. Endvidere tror jeg, at det maa anses for at være et Punkt, som kan blive Genstand for Forstaaelse, i al Fald til en vis Grad, at der til Fyldestgørelse af dette Djemed vil kræves et Statsbidrag, større eller mindre. At et saadant Krav vil blive stillet, staar i Forbindelse med, at der jo er en øjensynlig Forskel mellem Regeringsforslaget og Fler-